

ORANJEWOUD NOG STEEDS HOF VAN EDEN

ORANJEWOUD, zaterdag

De naam Oranjewoud spreekt voor zich. De geschiedenis van het dorp, dat in 1953 de status kreeg, is nauw verweven met de Friese tak van onze koninklijke familie. Oranjewoud was een lusthof voor de telgen van Oranje en Nassau. In de loop der eeuwen zijn er fraaie landhuizen gesticht en mooie tuinen aangelegd. Oranjewoud is vandaag de dag een Hof van Eden voor wandelaars.

Oranjewoud werd in 1676 gesticht door prinses Albertine Agnes, de dochter van Frederik Hendrik, de tweede zoon van prins Willem van Oranje en stadhouder van Holland. Zij was gehuwd met de Friese stadhouder Willem Frederik van Nassau. Na diens dood in 1664 blijft Albertine Agnes met haar kinderen Hendrik Casimir en Amalia achter. Ze nam het stadhouderschap over Friesland waar en ze werd regentes van het Duitse graafschap Dietz.

Woest

In 1676 kocht Albertine Agnes 'woeste heidevelden' en drie boerderijen van Barent van Sevenaer, kwartiermeester-generaal bij de kavalalerie. Ze liet er het slot 'Oraniënstein' bouwen. Haar kleinzoon Johan Willem Friso, die na de dood van koning-stadhouder Willem III de titel 'Prins van Oranje' erfde, gaf Oranjewoud nog meer allure.

Hij, die een van de rijkste vorsten van Europa was geworden, liet het lusthof afbreken en bouwde er een grootser slot voor in die plaats. De naam Oraniënstein werd in die tijd veranderd in 'Oranjewoud'. Het slot werd een geliefd oord voor de adelstand om er de vrije uurtjes door te brengen en op jacht te gaan.

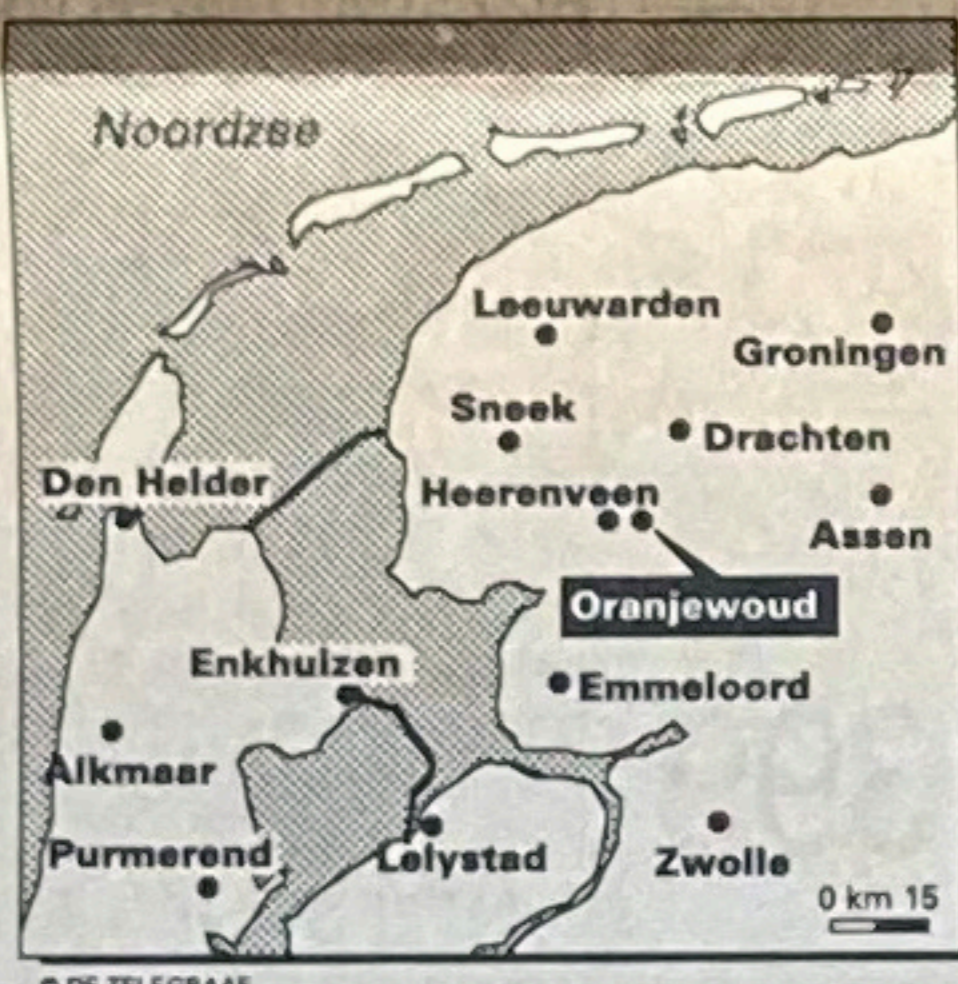
Haagje

De zoon van Johan Willem Friso, Willem IV, die in 1747 de eerste stadhouder van de Zeven Provinciën werd, trok als troonsopvolger veel voor-aanstaanden naar Oranjewoud. Zij kochten grond voor het stichten van landhuizen

door
Albert
van
Keimpema

■ In de tuinen van Oranjewoud groeien en bloeien veel bijzondere bloemen, planten, kruiden en struiken.
Foto's: Joop Fenstra

om dicht bij hem in de buurt te zijn. Uit die tijd dateert de aanduiding 'Het Friese Haagje' voor het naburige Heerenveen, dat in de volksmond nog zo wordt genoemd.

De Franse revolutie maakte een einde aan de koninklijke glorie op Oranjewoud, dat in september 1791 voor het laatst werd bezocht door Willem V. Het stadhouderlijk buiten van zo'n 200 hectare werd verkocht om Napoleons barre oorlogstocht naar Rusland te financieren. In fasen werd het afgebroken en vernield.

Omstreeks 1830 bouwde Grietman (burgemeester) jonkheer Willem de Blocq van Scheltinga van de gemeente Schoterlandt op dezelfde plaats het huidige landgoed, dat in 1953 door diens kleinzoon werd verkocht aan het Instituut voor Landbouwcoöperatie in Friesland, welk het landgoed thans als conferentieoord mag gebruiken en moet beheren van de Friesland Bank, die het in 1973 overnam.

Park

Het landhuis wordt omringd door een groot park en er tegenover ligt de 'Overtuin', dat is een tuin die aan de overkant van weg of water van een slot is gelegen. Deze fraaie in 1720 door de befaamde tuinarchitect L.P. Roodbaard aangelegde tuin, is vrij toegankelijk voor het publiek.

De natuurbeschermingsorganisatie 'It Fryske Gea' wilde er vorig jaar een nieuw hoofdkantoor bouwen, maar dat voornemen werd tegen gehouden door nota bene milieugroeperingen die een aantasting van de cultuurhistori-

sche waarde van het landgoed vreesden. Saillant detail: De Blocq van Scheltinga bood in 1953 'It Fryske Gea' de mogelijkheid het landgoed te kopen, maar de organisatie kon destijds de financiering niet rond krijgen.

In het acht hectare grote wandelpark, dat eigendom is van de gemeente Heerenveen, vallen de reusachtige eiken en beuken op. Het fraaie park wordt zorgvuldig onderhouden. Wie meer van een wilde tuin houdt, zou het werelberoemde vier hectare grote park van Louis Le Roy eens moeten bezoeken.

Hij is er al een kwart eeuw mee bezig en laat de natuur zijn beloop. In de wilde tuin, die op aanvraag wordt opgesteld, staan talloze zeldzame, bijzondere bloemen, planten, bomen en struiken. Le Roy (65) heeft zijn hobby, wat tevens zijn levenswerk is, ooit toegelicht in het boek 'De natuur uitschakelen, de natuur inschakelen', een bestseller onder de tuinboeken.

■ Een spiegelende waterpartij voor het prieeltje in de Overtuin.
Niet alle tuinen van Oranjewoud zijn toegankelijk voor het publiek. Wel zijn ze vanaf de wegen en dwarsallees door de lommer op afstand te bezichtigen. De wandeling door

■ Het landgoed Oranjewoud, het lusthof waar de voorvaders van onze koninklijke familie graag vertoefde.

Fries lustoord een paradijs voor wandelaars

de lanen met een prachtige lichtinval is al een belevenis op zich. Aan de structuur is goed te zien, dat de bossen van Oranjewoud als park zijn aangelegd. De mens heeft een sterke invloed op deze omgeving uitgeoefend. Zo zijn de vele grondwallen restanten van het vroegere bodemgebruik.

Vóór het prikkeldraad werd uitgevonden, was zo'n wildwal, of houtwal, namelijk het middel bij uitstek om het vee op het eigen land te houden en om eveneens de grenzen van het eigendom aan te geven. In Oranjewoud zijn de wallen vooral met eik, lijsterbes en hulst begroeid. Samen met onder meer bramen vormt deze beplanting een dicht, moeilijk door-dringbare afscheiding.

Kruidentuin

Behalve de kruidentuin in de overtuin, is ook de tuin van het echtpaar De Beaufort uit Zwitserland, dat het landhuis 'Oranjesteyn' in eigendom heeft, zomers open voor belangstellenden. Ook hier moet het bezoek worden aangevraagd. De jonkvrouw zelf ontvangt en begeleidt dikwijls de gasten. In de tuin staat een hoge, ouderwetse bloemenkas.

Oranjewoud bezit door de adellijke naam en faam koninklijke allure. Het is geheel in cultuur gebracht door de mens, maar tevens ongerept in zijn schoonheid. Wat dat betreft is het nog steeds wat Albertine Agnes in 1676 voor ogen stond: een lustoord.

■ Informatie verkrijgbaar bij de stichting VVV Heerenveen Promotion. Van Harenpad 48A, 8442 CD Heerenveen. Telefoon: 05130-25555.

CURSUSSEN EGYPTOLOGIE

Van onze redactie Reiskrant

LEIDEN, zaterdag

De Leidse touroperator Djoser begint dit najaar met cursussen Egyptologie. De reden daarvoor is het wegbliven van toeristen naar Egypte door de spanningen in het Midden-Oosten. „Hoewel veel mensen niet naar Egypte durven te gaan, is er wel een toenemende vraag naar informatie over dat land,” zegt directeur Herman van der Velde van het Leidse bedrijf.

De eerste cursus begint in oktober en de tweede start begin volgend jaar. De cursussen zijn bedoeld voor mensen die alsnog een keer naar het land aan de Nijl willen afreizen. „Maar mensen die dat niet van plan zijn

kunnen de cursus ook volgen,” aldus Van der Velde.

De cursus bestaat uit in totaal acht lessen; drie lessen kunstgeschiedenis, drie lessen algemene geschiedenis, een les inleiding hiërogliefen-

schrift en een rondleiding in het museum van oudheden in Leiden, waar een unieke collectie Egyptische kunstschatten aanwezig is. De groepen bestaan uit maximaal twintig deelnemers. Inlichtingen 071-149400.